PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Ei ole mikään ihme, että kasvatustieteilijät ja lapsen henkisestä hyvinvoinnista huolehtivat vaativat nykykoulun kriittistä tarkastelua. **MATTI SUMMANEN KOULUPÄIVÄKIRJASSA**

13.06.12

Aurinko nousee

Helsingissä kello 3.55
ja laskee kello 22.46
Oulussa kello 2.25
ja laskee kello 0.11

Päivän sana

13.6. Jos saan kovin paljon, saatan kieltää Jumalan ja kysyä mielessäni: "Mikä on Herra?" Jos ylen määrin köyhdyn, saatan varastaa ja vannoa väärin, rikkoa Jumalani nimeä vastaan. Sananl. 30:9
14.6. Emme me ole tuoneet mitään mukanamme maailmaan emmekä voi viedä mitään täältä pois. Kun meillä on ruoka ja vaatteet, saamme olla tyytyväisiä. 1. Tim. 6:7–8

Nimipäiviä

Tänään keskiviikkona: Raili, Raila
Huomenna torstaina: Kielo, Pihla

Mietelause

Työ tapahtuu ajattelemalla. Mikä on valmiiksi ajateltu, on helposti tehty.

Wäinö Aaltonen

Lähetä merkkipäiväilmoitus Maaseudun Tulevaisuuteen
Merkkipäiväpalstalla julkaistaan vain päivänsankarin suostumuksella lähetettyjä merkkipäivätietoja. Kirjallisesti lähetettävissä tiedoissa tulee olla merkkipäivän viettäjän nimi, ikä, merkkipäivän ajankohta, titteli, kotipaikka ja mahdollinen lyhyt maininta merkkipäivän vietosta. Valokuvaksi käy mustavalko- tai värikuva, koolla ei väliä. Palsta on maksuton. Merkkipäivätiedon tulee olla toimituksessa viimeistään viisi päivää ennen lehden ilmestymistä. Tiedot postitetaan osoitteeseen: Maaseudun Tulevaisuus, "Merkkipäivät", PL 440, 00101 Helsinki, tai lähetetään sähköpostilla osoitteeseen *merkkipaivat@maaseuduntulevaisuus.fi*.

KOULUPÄIVÄKIRJA

Kansanopetuksen kolmas kierros

Niin että mitkä olivat nuo aiemmat jaksot? Eiköhän ensimmäinen ollut, kun päästiin pappien ja kiertokoulujen opetuksesta oppivelvollisuuslakiin ja perustettiin koko maata kattava koulujen verkosto. Lapsen koulumatka ei saanut olla viittä kilometriä pitempi.

Kauan kesti, ennen kuin päästiin siihen kuuluisaan peruskoulun uudistukseen. Pitkään sitä valmisteltiin. Yhtä pitkään kesti ennen kuin se pohjoisesta pääsi pääkaupunkiin saakka. Ja heti sitä lähdettiin purkamaan. Eriyttävän koulun kannattajat, siis he jotka katsoivat, että ihmisen erottelu pitää aloittaa jo ensimmäisessä kouluiässä, olivat hetken hiljaa.

Mutta nyt he ovat palanneet ikään kuin kiertotietä. Aalto-yliopiston ja eliittilukioiden rankkaus on kuumimmillaan. Joukosta pudotetaan niitä, jotka eivät täytä järjestelmän vaatimuksia.

Koulutuksen keskittäminen suuriin yksiköihin ja suuriin keskuksiin säästöjen varjolla purkaa juuri nyt kovaa vauhtia 1960-luvulla aloitetun peruskoulu-uudistuksen. Oppilaiden tulee tulla järjestelmän luokse. Kansanopetuksen kahdessa aiemmassa vaiheessa opetus tuli kansan luokse.

Koulun henkisestä hyvinvoinnista vastuuta ottavat ovat järkyttyneitä tästä tilasta. Luksusoppia saaneiden kyynärpäät ovat koukistuneet, pudotettuja ja pudonneita on paljon. Mitä silloin säästetään?

Ei olekaan mikään ihme, että kasvatustieteilijät ja lapsen henkisestä hyvinvoinnista huolehtivat vaativat nykykoulun kriittistä tarkastelua. Eli, pitäisikö tiedon merkityksen korostamisen rinnalle ottaa ohjelmaksi lämmin sosiaalinen yhteisöllisyys, jossa heikkoakaan ei jätetä? Emmekö juuri sillä tavalla säästä myös kamreereiden rahoja.

Suoraan sanottuna: Tarvitsemme kansanopetuksen kolmannen vaiheen. Koulua ei saa ulkoistaa kuoliaaksi. Nyt pitää sisäistää – ja katsoa, mitä kansanopetus tällä hetkellä tarvitsee. Ei ainakaan koulujen rankkausta ja paluuta koulu-uudistuksen taka-aikaan.

Samalla voisimme kriittisesti arvioida, onko koulumme sisäisessä kehityksessä menty liian pitkälle siinä, että kohta kaikki on erityisopetusta. Se on nimittäin erittäin kallista. Ja se on ollut keino noilla eliittiopetuksen puoltajilla karsia kilpailulla pois jaloista risut ja männynkävyt.

Jos koulussakin joka asiaan palkataan eri henkilö, koulu kohta on kuin suuri teollisuuskonserni: saneerataan pois ne osat, jotka eivät kannata.

Koulun tämä vaihe huutaa koulupersoonia. Mutta missä he nyt luuraavat?

Ja vielä ihan tuore päiväkirjamerkintä: Keskustan uusi johtaja Juha Sipilä aloitti pohjoisessa koulunsa peruskouluuudistuksen alussa. Jos hän olisi asunut Helsingissä, hänen kouluaikansa ei olisi tavoittanut peruskoulua ollenkaan.

Eikä pääkaupunki ole tainnut sitä, muka, tarvita koko aikana. Sillähän on ollut perinteiset erityiskoulut, jotka tänä päivänä vain lisääntyvät. Niiden pohjana ovat aina olleet kieli, uskonto ja yhteiskunta. Ja niiden perusteella erottelu. Sekin kertoo, että taantumus on sitkeää ja erottelu voimakasta.

MATTI SUMMANEN
on vantaalainen kirjailija ja opettaja.

matti.summanen@pp1.inet.fi

Kalastustarinoita kerätään kilpailulla

Pohjoisen Suomen kalastuksesta ja kalastamiseen liittyvistä perinteistä ja elämäntavasta kootaan parhaillaan kirjoituksia valtakunnallisessa Iso Siika -kirjoituskilpailussa.

Kilpailuun voi osallistua tosipohjaisilla tai kaunokirjallisilla kertomuksilla, tarinoilla ja muistelmilla. Kirjoitus voi olla myös runo tai novelli.

Kukin kirjoittaja saa osallistua kilpailuun enintään kahdella, aiemmin julkaisemattomalla työllä. Kilpailuaika päättyy ensi vuoden tammikuun lopussa. Tulokset julkaistaan keväällä 2013.

Ohjeet voi lukea osoitteesta *www.msl.fi/kulttuuritoiminta/muuttiedostot/Iso%20siika_Saannot.pdf*.

Kilpailun järjestävät Maaseudun Sivistysliitto ja Maahenkikustantamo. Kilpailu on osa Maaseudun Sivistysliiton toteuttamaa Poukama-hanketta.

Tuliko sinä kesänä niin paljon saalista, ettei sekaan mahtunut? Lähetä tarinasi kilpailuun.

MT

MARTTI KAINULAINEN/LEHTIKUVA

Itä voitti Helsingin olympiastadionilla vuonna 1984 käydyn Itä–Länsi-pesäpallo-ottelun. Idän Kari Kuusiniemi syöksyy kotipesälle ja Veli Virtanen (oikealla) rauhoittelee tilannetta kädet koholla.

Idän dream team tapasi taas

Pesäpallon legendat kokoontuivat muistelemaan menneitä. Samalla kunnioitettiin pesäpallopiirejäkin vavisuttaneen Hyvinkään tragedian uhreja.

Pikkupoikana pesäpallon pureman saanut **Risto Pentti** havahtui talvella. Lapsuudenystävän tapaturmainen kuolema jätti jäytämään vuosikymmenten urheilupohdinnat. Kumppanuksille jäi aikeeksi selvittää, mitä nuoruuden pesisidoleille kuuluu.

Pentti käynnisti pitkän puhelinkierroksen. Parikymmentä vanhaa mailaveikkoa innostui tapaamaan vuosikymmenten jälkeen.

Tämäkin pesäpalloväen tilaisuus aloitettiin pitkällä hiljaisuudella.

Hyvinkään traagiset tapahtumat mietityttivät, mutta myös yksi kutsulistan ex-pelaaja menehtyi pari viikkoa sitten.

Rauhassa pelimiehet muistelivat temppujaan lenseässä kesäillassa. Entisaikana oli persoonallisuuksia, kieltämättä kurittomiakin. Nykyisin pusketaan yksioikoisesti kirjan mukaan, vaikka pesäpallon pitäisi olla älypeli.

"Kunnon lukkarin pitää olla vähän vinksahtanut. Hänen pitää koko ajan estää vastustajaa onnistumasta", pohtii Idän joukkueen kaikkien aikojen lukkarina pidetty Haminan **Markku Raasu**.

Lukkarikollegat **Markku Kuikka** (RPL, Tahko) ja peräti viidellä ulkopelipaikalla arvotelluissa nähty **Ilpo Kytösalmi** (IPV) nyökyttelevät. Kova heittokäsi puree, mutta juonikkuus ja pelinluku ennen kaikkea.

Kova pari Kouvolasta

Idän 1970-luvun permanentti karautti muistelemaan kunniansa päiviä. Lukkari Raasu oli kuningas. Pettämätön kakkosvahti **Matti Lautala** saavutti Kouvolan menestyskauden kaikki viisi mestaruutta. Vierellä synnynnäinen kakkospolttaja **Antero Vatto** voitti neljä ja viidennen Punamustien pesävahtina.

"KPL:n johtajat pudottivat joukkueesta. Väittivät, että pelasin muka sopua", Vatto hymähtää vanhoille asioille.

Takamies **Rauli Rapo** (RPL, IPV) on edelleen täydessä trimmissä. Niin on myös Lännen **Veijo Parhiala**, jota parhaina vuosinaan oli mahdoton polttaa.

"En ollut satasella SMJ:n joukkueessa läheskään nopein, mutta etenemiseen tarvitaan muutakin", Parhiala naureskelee.

Röyhkeydessään verraton takamies hurmasi yleisöä polttolinjalta asti haetuilla syöksykopeilla.

Matkustaminen puudutti

Temperamentikas **Kari "Karra" Kuusiniemi** (Lippo, Tahko, HoNsU, Kiri) ajautui herkästi sanaharkkaan tuomarien kanssa. **Hannu Kokkala** passitti Karran joskus jäähyllekin, mikä ei pesäpallossa ole tavallista.

Nyt lihamestari Kuusiniemi grillaa Pentin pihalla pihvejä niin Kokkalalle kuin muillekin. Kaikenlaista tapahtui, mutta ne asiat jäivät aina kentälle.

Kuusiniemen ura huipulla kesti pitkään. Se olisi jatkunut pidempäänkin, mutta yökausien köröttely bussissa ympäri Suomea alkoi tympäistä.

"Kun pääsee aamukolmelta kotiin ja viideltä pitää olla jauhamassa tuoretta jauhelihaa asiakkaille, lopulta siihen väsyy", Kuusiniemi kertoo.

Lyöjäkuningas **Pekka Lavonen** (HP, IPV) lopetti monen muun tavoin suhteellisen nuorena vaativien työtehtävien vuoksi.

Huiputkin pelasivat aina työn tai opiskelun ohella.

Pelinjohtajista ykkösiksi arvioidaan taktiikkaa uudistaneet **Aulis Paski** (PuMu, Tahko) ja **Lauri Oinonen** (IPV). **Pinski Mäntylä** (SMJ) oli pukukoppipsyykkaamisen taituri.

Muutama pikkutarkka joukkueenjohtaja on jäänyt painamaan mieltä.

Useampi pelimies tunnustaa aiheuttaneensa "harhaheitolla" kravattiherrojen penkillä vipinää.

PEKKA ALAROTU

MENOT

Näyttelyitä ja sukujuhlia

Martti Innasen kesänäyttely Rukan Taidetalossa 14.6–23.9. Näyttely pitää sisällään ironisia kuvia suomalaisuudesta esitellen suomalaisia kotonaan ja tyypillisessä suomalaisessa maisemassa. Teoksista löytyy myös erilaisia ihmissusia sekä venäläisiä idän ihmeitä.

Vuoden 2011 luontokuvia Seitsemisen luontokeskuksessa 5.6.–15.7. Kyseessä on Pohjoismaiden suurin valokuvauskilpailu vuonna 2011. Voittajaksi selviytyi Kai Fagerströmin eläinkuva "Kettu."

Källin kieppi -kirkkovenesoudut Keuruulla 13.–14.6.

Rock-risteily Keuruuselällä 15.6.

Huuliharpistien SM-kilpailut Haapamäen höyryveturipuistossa Keuruulla 16.–17.6.

Taipaleenjoki-ooppera Ilmajoen musiikkijuhlilla Kyrönjoen rannan ooppera-areenalla viimeistä kertaa perjantaina 15.6. klo 19 sekä lauantaina 16.6. klo 14. Taipaleenjoki-oopperan on säveltänyt Ilkka Kuusisto.

Iin juhannus on musiikintäyteinen. Lauantaina 16.6. Huilingin päälavalla esiintyvät muun muassa Iin Senioritanssijat, Oulun huuliharppuorkesteri sekä Kuivaniemen, Pudasjärven ja Putaan pelimannit. Illalla klo 21–23 työväentalolla järjestetään pelimannitanssit. Sunnuntaina Huilingin päälavalla esiintyy Mikko Alatalo.

Pohjois-Pohjanmaan maaseutu tuodaan näyttävästi Ouluun

Huuliharpistien SM-kilpailut Haapamäen höyryveturipuistossa 16.–17.6.

kesäkuussa. Oulun teatterilla lauantaina 16. kesäkuuta kello 9–15 järjestettävä Maakuntafestari on näyteikkuna maakunnan parhaisiin paloihin. Tapahtumaan ja ohjelmiin on vapaa pääsy. Näytteilleasettajiksi tulee lähiruokatuottajia, matkailuyrittäjiä, kuntia, kyliä ja järjestöjä Pohjois-Pohjanmaalta. Tapahtumassa on vauhdikasta ohjelmaa lapsiperheille ja ajankohtaista keskustelua maaseudusta asiantuntijoiden kesken.

Suvut

Valtakunnallinen Korhosten sukuseura ry järjestää 30-vuotisjuhlakokouksen Oulussa 28.7.–29.7. Ilmoittautuminen 21.6. mennessä Anneli Valkoselle: valkonen.anneli@hotmail.com.

Hyyryläisten marssi esitetään ensi kertaa, kun Hyyryläisten sukuseura kokoontuu 30.7.–1.8. Kajaanissa. Hyyryläisten sukututkimuksen vaiheista kertoo kotiseutuneuvos, rovasti Toivo Hyyryläinen Yli-Iistä. Tervehdyksensä juhlalle tuo myös Kajaanin kaupunginjohtaja Jari Tolonen.

MT

HEVOSELÄMÄÄ

Sodastakieltäytyjä

Raju ostettiin välirauhan vuonna 1940. Se oli kaunis sileäkarvainen ruuna. Hyvä työhevonen se oli, ja säyseä, se viihtyi pellolla toisenkin hevosen parina.

Raju oli kuitenkin ihmisarka ja pelkäsi suuria ihmisjoukkoja. Pelästyessään se veti korvat luimuun ja tarkkaili hurjana kaviot ja hampaat iskuvalmiina.

Mieheni äiti, joka oli syntynyt Etelä-Pohjanmaalla, oli jo pikkutyttönä tottunut maatalon töihin. Hän piti kaikista eläimistä, etenkin hevosista. Avioiduttuaan Pohjois-Pohjanmaalle hän teki vielä mielellään peltotöitä hevosella.

Vuonna 1941 kaikki muuttui. Mieheni isä ja hänen veljensä joutuivat sotaan. Kotiin jäivät vaimo, alle kymmenvuotiaat pojat ja iäkäs isoäiti. Joitain viikkoja myöhemmin alettiin kerätä hevosia. Pienen talon ainoa hevonenkin vietiin.

Anoppi ajoi hevosen itse kokoamispaikalle. Raju oli riisuttu kesäksi kengistä, ja omistaja vaati kengittämään sen. Kun sopivia kenkiä ei löytynyt, hän kävi itse ostamassa ne kaupasta. Sitten kävi ilmi, ettei löytynyt miestä kengittämään hevosta. Sen maine tunnettiin. Lopulta anoppi piti jalkaa ja joku tuttu pappa naulasi. Hevonen saatiin kenkään ja kolonna pääsi liikkeelle.

Pian koitti tuon murheellisen kesän juhannusaatto. Kaikki säikähtivät, kun naapurin isäntä

Kirjuri ihmetteli, ettei heillä ollut miestä mukana. Hän sanoi hevosen olevan niin vihainen, etteivät naiset sen kanssa pärjäisi.

ilmestyi ovelle. Kaikki ehtivät jo pelätä pahinta, mutta naapuriin oli kuitenkin vain soitettu, että hevonen pitäisi hakea pois. Eivät kuulemma pärjänneet sen kanssa.

Anoppini sai siskonsa houkuteltua matkakaveriksi, ja yli sadan kilometrin taipaleelle lähdettiin polkupyörin. Perille päästyään naiset menivät toimistontapaisesta kysymään, mistä hevonen löytyisi. Kirjuri ihmetteli, ettei heillä ollut miestä mukana. Hän sanoi hevosen olevan niin vihainen, etteivät naiset sen kanssa pärjäisi.

Mies vei naiset hevosen luo. Anoppi kertoi kutsuneensa hevosta nimeltä. Sen kuultuaan hevonen vastasi pitkällä viiltävällä huudolla.

Raju oli kiinnitetty ladon ovenpieleen. Ladossa oli heiniä syötäväksi, vesiämpäri oli ripustettu pitkän kepin päähän, jotta hevoselle saatiin ojennettua vettä. Kukaan ei uskaltanut mennä sen lähelle.

Anoppi meni hevosen luo, ja se laittoi päänsä kainaloon ja hyrisi tyytyväisenä. Kukaan ei enää epäillyt, etteivätkö naiset pystyisi sitä viemään. Paluumatkan Raju sai kulkea vapaana kuin uskollinen koira. Se juoksi naisten perässä. Välillä se laukkaisi innoissaan edelle ja pysähtyi sitten syömään heinää odotellessaan.

Matka kesti koko juhannuspäivän, mutta lopulta suuri sodastakieltäytyjä pääsi kotitöihin. Toisin kävi talon isännän. Mieheni isä tapasi kohtalonsa saman kesän elokuussa Kiestingin taisteluissa.

Vainajaa ei saatu pois, joten hänet on haudattu sinne. Anoppi oli sitä mieltä, että miehen ruumis voi levätä siellä, minne se on kätketty.

Hän oli vahvasti uskovainen ja sanoi tietävänsä, minne sielu on päässyt.

KERTTU LAMPELA
Haapajärvi

RAHAPELIT

Kierros 24

Vihjeemme: 1-s. 64-s.

1 JJK – HJK	x	1	x
2 FC Honka – FC Inter	x		x 2
3 FC Haka – VPS	2		2
4 TPS – FF Jaro	1	1	
5 Tshekki – Puola	2		2
6 Kreikka – Venäjä	x		x 2
7 AC Oulu – SJK	1	1	x
8 PK-35 – KooTeePee	1	1	
9 EIF – SalPa	1	1	
10 Klubi 04 – BK-46	1	1	
11 Futura – Kuusysi	x	1	x
12 FC Kiisto – FC Jazz	2		2
13 FC YPA – Santa Claus	x	1	x

Peliaika päättyy la 16.6. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 23

Vakio: 11x 1x2 2x1 x121

Lotto: 3, 18, 22, 27, 33, 36, 38

Lisänumerot: 5, 20

Lauantai-Jokeri: 0 1 4 9 8 2 9

Toto75:		poissa
1. lähtö:	12	–
2. lähtö:	2	5, 11
3. lähtö:	5	3
4. lähtö:	1	12
5. lähtö:	2	–
6. lähtö:	5	10
7. lähtö:	9	4